

РЕЗОЛЮЦІЯ VII НАЦІОНАЛЬНОГО КОНГРЕСУ З БІОЕТИКИ

30 вересня – 2 жовтня 2019 року в м.Києві відбувся VII Національний конгрес з біоетики з міжнародною участю, на якому обговорювалися етичні проблеми біомедичних досліджень та медичної практики, питання біоетичної освіти і виховання, екологічної етики та захисту тварин, соціально-економічні та етичні аспекти новітніх біомедичних технологій, а також філософські узагальнення сучасних проблем біоетики і їх вплив на суспільство.

У Конгресі взяли участь близько 200 учасників, серед яких вчені і фахівці з України, країн СНД, Західної Європи та Сполучених Штатів Америки.

Заслухавши та обговоривши доповіді з найбільш актуальних етичних проблем сучасності, учасники ухвалили наступне рішення:

Просити Верховну Раду України:

– прискорити ратифікацію Конвенції Ради Європи «Про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини» (1997) та Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації «Етичні принципи медичних досліджень за участю людини у якості об'єкта дослідження» (2013), а також внести відповідні зміни до основ законодавства України про охорону здоров'я;

– законодавчо визначити державну політику у сфері охорони здоров'я, модель, основні напрями та шляхи розвитку системи охорони здоров'я, механізми їх реалізації тощо;

– удосконалити законодавче визначення прав, обов'язків і відповідальності пацієнтів та пацієнтських організацій, лікарів і фармацевтів та профспілок медичних працівників;

– внести зміни до ст.8 Закону України «Про лікарські засоби» в частині зняття заборони проведення клінічних випробувань лікарських засобів за участю малолітньої або неповнолітньої особи, яка позбавлена батьківського піклування, усиновленої дитини або дитини-сироти, з метою надання справедливого доступу до інноваційних методів лікування;

– внести до законодавчих актів України зміни, спрямовані на обмеження у засобах масової інформації реклами лікарських препаратів та виробів медичного призначення;

– згідно з Європейською конвенцією про захист домашніх тварин розробити відповідні закони для вирішення проблеми безпритульних тварин.

Рекомендувати:

Міністерству охорони здоров'я України:

– ініціювати здійснення на національному рівні координації та суспільного контролю за дотриманням принципів і норм біомедичної етики при проведенні біомедичних досліджень, лікувально-профілактичної і освітньо-просвітницької діяльності;

– удосконалити нормативну базу щодо проведення клінічних досліджень з метою забезпечення належної етичної експертизи матеріалів клінічних випробувань лікарських засобів;

– розробити та подати до Верховної Ради України проект закону щодо репродуктивного здоров'я людини та репродуктивних технологій, враховуючи етичні та юридичні аспекти їх застосування;

– з метою поліпшення якості життя пацієнтів з хронічною нирковою недостатністю передбачити в діалітичних центрах введення посади психолога та облаштувати маніпуляційні кабінети лікувально-профілактичних закладів обладнанням для проведення процедури перитоніального діалізу;

– удосконалити нормативно-правове регулювання діяльності етичних комітетів та комісій при лікувально-профілактичних і науково-дослідних установах та навчальних закладах;

– з метою подальшого втілення біоетичної складової у вищу медичну та біологічну освіту виділити в нормативній дисципліні «Безпека життєдіяльності: основи біоетики та біобезпеки» біоетику як самостійну дисципліну та удосконалити робочі програми її викладання, зокрема стосовно теоретико-методологічних основ біоетичної експертизи клінічних досліджень, етичних аспектів новітніх інноваційних наук та технологій (NESTs), біотехнологій подвійного використання тощо;

– продовжити співпрацю з Радою міжнародних організацій медичних наук (CIOMS).

Міністерству освіти і науки України:

– з метою гуманізації освіти і біомедичних досліджень максимально скоротити використання тварин в навчальному та в науковому експерименті шляхом впровадження альтернативних методів;

– запровадити створення розплідників та центрів сертифікації лабораторних тварин, які використовуються в наукових цілях, з урахуванням правил належної лабораторної практики (GLP).

Президіям НАН і НАМН України:

– передбачити проведення досліджень з проблем розвитку біоетики як науки та закономірностей впровадження її принципів у сучасному суспільстві.

Комітетам з питань біоетики НАН та НАМН України:

- посилити співпрацю з Державним експертним центром та Національною медичною академією післядипломної освіти ім.П.Л.Шупика МОЗ України з питань створення, регулювання і координації діяльності локальних етичних комітетів, проведення біоетичного навчання (тренінгів) членів етичних комітетів і молодих вчених, виконання міжнародних проектів з закордонними біоетичними комітетами;

- сприяти підвищенню рівня інформованості суспільства з етичних проблем біомедицини, охорони здоров'я, захисту навколишнього середовища та пропаганди здорового способу життя, а також щодо прав пацієнтів та нормативно-правових механізмів їх захисту;

- з метою організації громадського обговорення важливих соціальних, медико-біологічних та екологічних проблем, що потребують застосування біоетичних принципів і норм, проводити відповідні конференції та семінари з широким залученням засобів масової інформації.

Локальним етичним комітетам і комісіям при лікувально-профілактичних і науково-дослідних установах та навчальних закладах:

- посилити контроль за дотриманням етичних принципів під час виконання клінічних та наукових біомедичних досліджень;

- сприяти біоетичній підготовці фахівців, які проводять експертизу біомедичних досліджень.

Представникам науково-педагогічної спільноти:

- використовувати можливості навчального процесу та спілкування зі студентами та учнями під час викладання своїх фахових дисциплін або іншої науково-педагогічної діяльності для обговорення біоетичних проблем та пошуку шляхів їх вирішення;

- ініціювати створення міждисциплінарних та міжструктурних майданчиків різного рівня для сумісного обговорення та аналізу проблем біоетичного напрямку та формування особистої біоетичної компетенції у рамках своїх фахових завдань.

Засобам масової інформації:

- висвітлювати проблеми етики науки і біоетики;
- популяризувати досягнення сучасної науки і медицини, утримуючись від сенсаційних публікацій щодо методів лікування без попередніх висновків НАН, НАМН та МОЗ України.